

Tot aquest conjunt de factors fa possible que avui el ritme de les publicacions gironines sigui intens i ininterromput. Creiem però que l'esforç que es realitza no troba un ressò suficient per manca d'uns canals de difusió, divulgació i crítica de tot el que es va publicant. Per això la **Revista de Girona** ha cregut que podia prestar un servei de primer ordre creant aquesta secció de caràcter bibliogràfic.

La nova secció es dividirà en tres apartats: 1. **Ressenyes**. 2. **Notes breus** i 3. **Bibliografia gironina recent**. Aquesta darrera secció serà solament una relació alfabètica de les darreres novetats i els llibres que ho mereixin tindran un tractament ampliat, posteriorment, en una de les dues primeres seccions.

Per tal que la relació de bibliografia gironina recent sigui el més completa possible **Revista de Girona** fa una crida a tots els autors, editors, institucions, etc. que col·laborin amb la nostra tasca enviant-nos exemplars o referència de tots els treballs que publiquin amb la fi de poder-los incloure en aquesta nova secció.

El Consell de Redacció

I.- RESSENYES

PASCUAL i CARBO, Pompeo

Población y migración en las comarcas gerundenses. Girona, Cambra de Comerç i Indústria, 1974.

L'allau d'immigrants vinguts a Catalunya des d'altres terres de la península és un tema que ha interessat de sempre a polítics, historiadors i sociòlegs. Amb tot, la importància donada als distints aspectes d'aquest fenomen ha estat molt desigual: d'una banda abunden els treballs dedicats a reflexionar entorn de la situació en què es troben els nous vinguts, així com les raons que els han impulsat a adoptar la determinació —sempre desagradable— d'emigrar de llurs terres nadiues. Altres treballs intenten esbrinar quina posició adopten els immigrants davant els costums, la llengua, etc. de la comunitat a la qual s'instal·len, a mena d'assaig-reportatge, com és el cas d'«Els altres catalans» de Francesc Candel, que ha esdevingut un vertader clàssic sobre el tema.

En canvi, cal constatar la migradesa dels esforços dedicats a l'estudi quantitatiu d'aquest fet, llevat dels que l'han analitzat a grans trets basant-se sobretot en el senzill càlcul de restar del creixement vegetatiu el nombre de naixements, aconseguint així l'anomenat saldo migratori. Dins d'aquest interès demogràfic cal inserir el treball «**Población y migración en las comarcas gerundenses**», obra del malaguanyat Dr. **Pompeio Pascual i Carbó**, premi «Consolat de Mar» de l'any 1973.

La font bàsica en què es basà per fer aquest treball —ultra la documentació estadística— té la particularitat que està constituïda per més de 25.000 fitxes que el Dr. Pascual i d'altres col·laboradors van anar recollint des del 1949 fins al 1973, ressenyant-hi les circumstàncies socials i mèdiques de la seva clientela. Malgrat que el treball es limita bàsicament a les comarques del Gironès, la Selva i el Baix Empordà, el nus del treball ho constitueix l'acurat estudi dels trets demogràfics fonamentals que caracteritzen les comarques gironines al llarg dels segles XIX i XX.

Mitjançant l'estudi de les xifres dels censos dels anys 1860, 1877, 1900, 1960 i 1970 es copen amb claredat els magres avenços que la població provincial havia experimentat fins als anys 50, moment en què s'inicià un augment considerable en la població de les comarques gironines per l'arribada dels primers contingents importants d'immigrants que es localitzen d'antuvi a la vila de Blanes i que posteriorment s'aniran expandint per Girona, Lloret de Mar, Figueres, Sant Feliu, és a dir, bàsicament cap a ciutats turístiques i industrials. En els últims anys sembla mostrar-se un augment en la tendència dels immigrants a venir a cercar feina a les comarques gironines, tal vegada per l'excessiva concentració que acusa l'àrea barcelonina, el que explica que els 9.492 habitants de Blanes en el cens de l'any 1960 hagin esdevingut 16.020 en el del 1970, i que els 3.627 habitants de Lloret de Mar el 1960 fossin ja 7.064 en el darrer cens esmentat. Aquest espectacular increment és degut a l'atracció que les localitats turístiques exerceixen sobre la mà d'obra immigrada, per tal d'endegar i mantenir les activitats pròpies de la zona.

Aquesta massiva immigració, amb uns coeficients de natalitat més elevats que els dels autòctons ha ocasionat d'entrada una puja considerable del nombre de naixements, malgrat que —tal com remarca el Dr. Pascual— al cap de poc temps d'arribar la taxa de natalitat dels immigrants esdevé al mateix nivell que la dels autòctons. Així ens trobem que en el cens del 1970 les comarques gironines —tot i l'empelt forani— tenen una taxa de natalitat inferior a la de Catalunya i Espanya, i comparable a la dels països europeus més avançats. El problema de la baixa natalitat de Catalunya —denunciat ja fa molts anys per J.A. Vandellós a «Catalunya, poble decadent»— porta camí de convertir-se en un mal endèmic. Aquesta continuada desnatalitat ha ocasionat que les comarques gironines ostentin uns índexs de mortalitat superiors als de Catalunya, degut a un envelliment gradual de la població, malgrat la posició capdavantera que Girona ocupa en la lluita contra la mortalitat infantil.

L'origen dels immigrants i les localitats on s'asenten constitueixen una part important d'a-

quest estudi. Cal valorar la utilització de les fitxes com a material del qual se'n dedueixen els moviments migratoris, ja que malgrat ésser una mostra fragmentària —tot i que capaç d'assenyalar les variables fonamentals— són un perfecte complement a les fonts estadístiques que forneix l'Institut Nacional d'Estadística, les quals assenyalen només l'origen dels immigrants.

Els immigrants vinguts a les comarques gironines —provinents en gran part d'Andalusia i Extremadura— s'han distribuït d'una manera molt desigual, més que res obeint a un fet bàsic: la recerca de llocs de treball. Cal assenyalar l'elevada atracció que exerceixen els pobles costaners i industrials, encara que en aquests últims —tal vegada per l'absència de noves vivendes o llurs preus prohibitius per a economies febles— la immigració ha format —i no pas voluntàriament— cossos a part de la població autòctona tals com Vila-roja, Germans Sàbat, Albergs Provisionals, etc

Que la immigració faci córrer rius de tinta i se la consideri el problema nacional número u de Catalunya no és una constatació gratuïta. Cal, per tant, treballar des de tots els àmbits, ja com diu Muntaner i Pascual al pròleg del llibre que estem comentant «tota investigació, estudi, recull de dades o comentaris sobre la immigració (...) serà una mostra més de la voluntat dels catalans d'aconseguir uns plantejaments col·lectius; aspiració que, com tot altre delit humà, exigeix un esforç continuat i sense desànim».

Ramon ALBERCH i FUGUERAS

PLA CASADEVALL, Pere

El Suro. Què és, per què serveix?

Barcelona, Universitat Politècnica de Barcelona, Diputació Provincial de Girona i Cambra de Comerç i Indústria de Girona, 1976, 388 pàgines.

Acurat estudi tècnic sobre el suro. Des de l'obtenció de la primera matèria a partir de l'escorça de l'alzina surera fins a l'anàlisi de les múltiples aplicacions d'aquest producte en la indústria l'autor va desgranant en els successius capítols tots els processos que comporta la seva elaboració i n'estudia les característiques químiques i les propietats físiques.

La importància del treball al nostre entendre rau en 1. La gran relació de la indústria del suro amb les nostres terres (encara en l'actualitat els productes de suro són la primera partida de l'exportació gironina). 2. L'escassa atenció i la manca d'estudis dedicada a aquest producte. 3. La descripció de la maquinària i els processos tècnics amb referència a la seva evolució històrica. 4. La participació prou notable de gi-

ronins en la millora de les tècniques de treball del suro i 5, la redacció en català d'aquesta precisa aproximació de caràcter fonamental tècnic.

En canvi i sense voler fer-ne cap retret en relació a la vàlua general del llibre creiem que una major interrelació d'aquesta anàlisi tècnica amb la realitat socio-econòmica del suro gironí hauria enriquit el treball. També trobem a mancar-hi una seriosa aproximació a la situació actual del suro gironí que algú hauria d'emprendre algun dia. Creiem que caldria aclarir molt bé la situació actual de crisi d'aquest sector que troba dificultats tant en la producció de la matèria prima (degradació dels boscos d'alzines sureres), com en la comercialització dels principals productes.

En tot cas voldriem que més que un retret aquests petits detalls crítics fossin interpretats com un estímul, i el propi senyor Pla s'animés a donar-nos una nova aproximació d'aquests temes preocupants i que en aquest utilíssim i gruixut volum s'ha deixat en el tinter.

Joaquim NADAL i FARRERAS

ANALES DEL INSTITUTO DE ESTUDIOS GERUNDENSES

Homenaje a Santiago Sobrequés Vidal; vol. XXII (1974-1975), Girona, CSIC-Patronat Eiximenis de la Diputació de Girona, 1976, 498 pàgines.

Volum miscel·lani que aplega trenta-un treballs dedicats a honorar la memòria del que fou insigne historiador gironí. No volem ara entrar en l'anàlisi detallada de cada un dels treballs que s'apleguen en aquest volum; es tracta solament de donar notícia d'aquesta publicació ara que la «Revista de Girona» inicia una secció d'informació bibliogràfica.

La importància de la notícia crec que es pot concretar en els següents punts: 1. Els «Anales» de l'IEG és la publicació científicament més sòlida de les que es publica a les comarques gironines i fins i tot de la majoria de les publicacions de caràcter local que es publiquen arreu d'Espanya. L'aparició d'aquest volum XXII avala una continuïtat exemplar de la que és creditor en molt bona part el Sr. Lluís Batlle i Prats, abnegat secretari de la publicació. 2, a través d'aquesta publicació troba continuïtat a través ja de més d'una generació la que Jaume Vicens Vives anomenà «escola històrica de Girona»; escola que si no respon al criteri restringit d'escola metodològicament homogènia, si que caracteritza un nucli d'investigadors mai interromput des de fa ja més d'un segle amb el punt en comú de la preocupació per enaltir la història local i connectar-la amb els grans corrents de la Història. 3, en aquest volum es fa